

Uitgangspunten berekening tarieven en beheer vergoedingen ANLb

INLEIDING

Het stelsel van agrarisch natuur- en landschapsbeheer heeft vanaf 2016 een gehele nieuwe systematiek: daaronder vallen ook de vergoedingen. Voor deelnemers een belangrijk onderwerp. De systematiek van de vergoedingen kent een eigen regiem. Primair is het gebaseerd op de EU verordeningen die met agro- milieuverbintenissen te maken hebben. Het 'voertuig' voor de berekeningen is de Catalogus Groen Blauwe Diensten (CGBD). Hierin zijn alle activiteiten opgenomen die op basis van maximale prijzen kunnen worden gebruikt voor het berekenen van de pakketvergoedingen. Het biedt de collectieven veel ruimte om maatwerk te leveren als de praktijk hierom vraagt. Het heeft ook een valkuil namelijk: het systeem kan zeer complex worden waardoor de uitvoeringslasten fors stijgen.

Er is een handreiking gemaakt met beheerpakketten als basis voor de collectieven. Het gebruik van de catalogus is specialistenwerk. Er moet met vele zaken rekening gehouden worden. Dit vraagt om centrale aansturing. Dit is noodzakelijk om aan alle regels te kunnen voldoen. Hieronder is in het kort beschreven welke aandachtspunten van belang zijn bij het berekenen van de tarieven en de beheervergoedingen voor het ANLb.

Basisprincipes

De agromilieuverbintenissen moeten aan de volgende criteria voldoen:

1. Activiteiten met de daarbij behorende vergoedingen hebben een bovenwettelijk karakter. Bij het berekenen van vergoedingen moet daar rekening mee worden gehouden.
2. Het mag de concurrentieverhoudingen in de landbouw in Europa niet verstoren.
3. De inkomensderving mag worden gecompenseerd. Bedrijven zonder ANLb of met ANLb hebben hetzelfde inkomen.

BOERENNATUUR

Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer

4. De vergoedingen worden berekend op basis van betaalde oppervlakte als het gaat om inkomensderving.
5. De gehanteerde normen en prijzen moeten wetenschappelijk onderbouwd zijn en marktconform.
6. De extra inzet bij het beheer mag worden beloond.
7. Er is 20% op de inkomensderving en arbeid berekend als de transactiekosten van het collectief.
8. De bonus van 20% algemene kosten zoals die voorheen bestond is nog niet berekend voor het nieuwe tarief ANLb2016.
9. Er mogen niet twee verschillende vergoedingen op dezelfde beheereenheid worden verstrekt.
10. De prijzen moeten marktconform worden toegepast. Dat betekent op basis van de afgesproken spelregels worden de in de praktijk van Nederland gehanteerde prijzen en activiteiten gebruikt.
11. Objectivering is vereist bij handhaving en controle.
12. Het geheel moet leiden tot een zo eenvoudig mogelijk administratief systeem.

Op deze wijze zijn de tarieven en beheervergoedingen berekend voor vier biotopen die in beheerpakketten zijn uitgewerkt:

- A. Open graslanden
- B. Open akkers
- C. Droge dooradering
- D. Natte dooradering

In de handreiking voor het pakketsysteem en in bijlage E, L, M van de CGBD zijn veel zaken vastgelegd. Hieronder kort de aandachtspunten die daarbij gebruikt zijn en die aanvullend zijn. Vaak zijn keuzes gemaakt die om een toelichting vragen.

A. OPEN GRASLANDEN

- Bij grasland is de gewasproductie van gras het uitgangspunt.
- WUR heeft deze berekend en het LEI heeft deze gewasproducties getoetst vanuit de bedrijfseconomische boekhoudingen. De gewasproductie is berekend vanuit het bedrijfsniveau met een modern melkveebedrijf en beweiding van melkvee.

- Er is gekozen voor het samenvoegen van grondsoorten. Er komen in ons land vele grondsoorten voor die in combinatie met de waterhuishouding leiden tot een grote variatie in gewasproductie. De geschiktheid voor agrarisch natuurbeheer is de basis en om het eenvoudig te houden is gekozen voor één opbrengstniveau grasland in ons land.
- Er is geen rekening gehouden met de groeiverschillen in voor- en najaar tussen Noord-Nederland en Zuid-Nederland.
- De berekeningen zijn gebaseerd op een gemiddeld weer- en gewasgroei jaar.

UITWERKING VAN DE VERGOEDINGEN

- Bij uitgesteld maaibeheer is vanuit de grasgroeicurve aangegeven dat tot 22 juni nog een product geoogst wordt met voldoende voedingswaarde voor landbouwhuisdieren. Vanaf 1 juli is gerekend met een oogstbaar gewas dat niet gevoederd wordt. Het saldo van de voorjaarsnede is nul. De opbrengst per hectare, die berekend is, is de hergroei en die is afhankelijk van de datum van oogsten. Er zit dus een knip tussen 22 juni en 1 juli.
- Bij botanisch pakketten is gerekend met de opbrengst die berekend is op basis van de Veldgids 'Ontwikkeling van kruidenrijk grasland'.
- Er is 1 uur extra arbeid per hectare gerekend. De overige inzet, arbeid en machines, is gelijk verondersteld met de bespaarde inzet.
- De algemene kosten in de vorm van kosten op het bedrijf van de deelnemer voor zijn extra inzet voor ANLb zijn nog niet berekend. Een nadere uitwerking is noodzakelijk.

B. OPEN AKKERS

- Voor akkerpakketten zijn de saldo's van gewassen in het bouwplan voor klei en zand gebruikt. Om het eenvoudig te houden is er geen onderscheid naar de verschillende grondsoorten binnen klei en zand en is er ook geen rekening gehouden met regionale verschillen binnen Nederland.
- De saldo's komen uit KWIN van PPO (WUR). De keuze van de gewassen is gebaseerd op een gangbaar bouwplan en moet de inkomensderving zo

goed mogelijk in beeld brengen. Gewassen met hoge saldo's zijn buiten beschouwing gelaten vanwege kosteneffectiviteit. De concurrentie met ANLb is dusdanig dat de productie van gewassen met hoge saldo's niet ten koste gaat van het ANLb.

- Bij actualisatie van KWIN worden nieuwe saldo's gebruikt.
- De directe gewaskosten zijn verrekend in de vergoedingen. De indirecte gewaskosten zijn gelijk verondersteld met de kosten bij het beheer van het pakket: te denken valt aan eigen arbeid en mechanisatie bij bewerkingen.
- In alle gevallen is bij agrarisch natuurbeheer op akkerranden en vollelds gerekend met: 'geen opbrengst'. Het is mogelijk dat er wel een opbrengst kan worden gerealiseerd maar verondersteld is dat door de extra kosten het saldo nul wordt.
- Ecologisch beheer kan verschillen bij dezelfde vergoedingen. Er is dan sprake van een variant.
- De algemene kosten in de vorm van kosten op het bedrijf van de deelnemer voor zijn extra inzet voor ANLb zijn nog niet berekend. Een nadere uitwerking is noodzakelijk.

C. DROGE DOORADERING

De biotoop droge dooradering is te verdelen in:

1. niet betaalde landschapelementen met een doelsoortenbestemming of landschapsstructuur
2. beheer op betaalde gras- of bouwlanden voor specifieke doelsoorten.

Voor deze laatste kunnen inkomensdervingen uit de huidige graslandpakketten gebruikt worden (zie de hierboven beschreven benadering).

Nieuwe elementen kennen een beheervergoeding voor de eerste jaren die in de investering is opgenomen. Daarnaast wordt de ondergrond geherwaardeerd op niet te betelen oppervlakte als er geen gewasproductie is te verwachten in combinatie met het element. Dit geldt alleen bij aanleg van nieuwe landschapselementen.

Wortel- en schaduwwerking van landschapselementen hebben gevolgen voor de gewasopbrengst: dit is in de waarde van de aanliggende landbouwgrond tot

uitdrukking gekomen. Er is een EU uitspraak dat deze wortel- en schaduwwerking niet in de vergoedingen voor ANLb mag worden opgenomen.

Voor landschap is het huidige vergoedingssysteem gebaseerd op beheeractiviteiten en als volgt opgebouwd:

1. Jaarlijkse onderhoudswerkzaamheden
2. Periodieke snoeiwerkzaamheden
3. Eindafzet van het element en vervanging
4. Registratie monitoring en begeleiding

Specifieke activiteiten voor het beheer van doelsoorten flora en fauna zijn niet meegenomen. Het systeem is op basis van periodiciteit en de normen uit het 'Normenboek bos en natuur' van WUR/Alterra tot stand gekomen. Deze normen zijn ook in de CGBD opgenomen. De periodiciteit is door de samenstellers van de pakketten uitgewerkt op basis van ervaringsgegevens en onderzoek: deze staan niet in de catalogus GBD.

Tot nu toe is aangegeven dat - ondanks een periodiciteit tot 25 jaar - het voor het landschap in een gebied goed bruikbaar is om van dit gemiddelde uit te gaan voor jaarlijkse overeenkomsten.

Voor het ANLb is er een andere situatie. Er wordt voor zes jaar een overeenkomst aangegaan bij een individueel bedrijf voor een beperkte omvang van het landschap dat veelal niet gelijk is aan het gemiddelde van het huidige systeem. Dit vraagt om een nadere uitwerking. De volgende elementen spelen een rol:

- Soort landschapselement;
- Dikte van de eenheden in het element;
- Bezettingsgraad in het element;
- Periodiciteit die per soort verschillend is;
- Eisen vanuit doelsoorten aan het beheer.

Voor collectieven kan aan de voordeur de huidige benadering gebruikt worden als het landschap overeenkomt met het gemiddelde beeld in het gebied zoals nu gebruikt wordt in de regeling. Aan de achterdeur zullen met individuele beheerders afspraken gemaakt moeten worden over activiteiten die in de zesjarige overeenkomst worden uitgevoerd. Er zal een beheerplan aan ten grondslag moeten liggen.

Deze opzet is zeer complex en elk collectief denkt na over haar uitvoering en over maatwerk. Dit kan inhouden dat op basis van bovenstaande er meer dan honderd verschillende pakketten landschap uitgewerkt gaan worden. Dit leidt tot een enorm hoge administratieve lastendruk. Het is de vraag hoe deze dilemma's effectief opgelost kunnen worden.

D. NATTE DOORADERING

De natte dooradering heeft veel overeenkomsten met de droge dooradering. Er is onderscheid in de pakketten op niet betaalde- en betaalde oppervlakte. Nieuwe elementen kennen een beheervergoeding voor de eerste jaren die in de investering is opgenomen.

Als er geen sprake is van agrarische productie en op een langdurig of onomkeerbare investering wordt de ondergrond geherwaardeerd op 'niet te betalen oppervlakte'. Dit heeft bijvoorbeeld betrekking op natuurvriendelijke oevers.

Voor de inkomensderving zijn de bestaande graslandpakketten te gebruiken. Wellicht zullen er nog specifieke nieuwe pakketten worden ontwikkeld. Vooral vanuit de waterschappen zullen voorstellen mee-ontwikkeld worden. Het is van groot belang dat deze activiteiten een bovenwettelijk karakter hebben. Als het in de keur is opgenomen is het een wettelijke activiteit. Bij het berekenen van vergoedingen is een saldo aangehouden van bestaande wettelijke activiteit en de activiteit uit het ANLb.